

Montessoristugans förskola

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskola

Läsår: 2025-2026

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Susanne Haagman Annika Linder Christina Nilsson

Policy-vår vision

Montessoristugan ska vara en arbetsplats för barn och vuxna där alla känner sig trygga och där ingen ska bli utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Föräldrar ska känna sig trygga när de lämnar sina barn på vår förskola. Alla barn ska uppleva trygghet och glädje när de är här. All personal ska vara delaktig i detta arbete.

Förskolans värdegrund och uppdrag

Var och en som arbetar i förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska motverkas.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar. Alla som verkar i förskolan ska samtidigt hävda de grundläggande värden som anges i Skollagen och i Förskolans läroplan och klart ta avstånd från sådant som strider mot dessa värden. Förhållningssättet hos alla som verkar i förskolan, och deras sätt att agera och tala om något, påverkar barnets förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle. Därför är alla som verkar i förskolan viktiga som förebilder.

Enligt skollagen ska utbildningen vara likvärdig. Den ska ta hänsyn till barns olika förutsättningar och behov och anpassas till alla barn i förskolan. Förskolan ska aktivt och medvetet främja barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar barnens utveckling, val och lärande.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. I samarbete med hemmen ska förskolan främja barnens utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar.

(Hämtat från Förskolans läroplan, Lpfö 18)

Maria Montessori ville ge alla barn möjlighet att förstå helhetens betydelse. Barnen ska känna beundran och förundran över allt levande, så att de också som vuxna fortsätter att vara nyfikna på allt omkring dem. En utbildning som ska vara till hjälp i livet och i slutändan fred på jorden! Detta kallade hon den Kosmiska planen och den arbetar vi efter även idag.

Planen gäller från

2025-09-01

Planen gäller till

2026-08-31

Läsår

2025-2026

Barnens delaktighet

Genom dagliga samtal, arbete med normer och värden, teckningar, sagoböcker, lek, dramatisering mm.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen delas ut årligen till alla föräldrar via mail, diskussioner vid utvecklingssamtal, föräldramöte, föräldraråd samt enkätundersökningar. Planen finns även på vår hemsida.

Personalens delaktighet

Vi diskuterar mycket tillsammans under studiedagar/personalmöten.

T ex hur olika rutiner fungerar, hur vi kan skapa lugna miljöer för barnen. Vi kartlägger vår inom- och utomhusmiljö tillsammans och utvärderar i vårt systematiska kvalitetsarbete.

Förankring av planen

Vi arbetar med planen kontinuerligt under läsåret. Under möten och studiedagar ställer vi oss frågorna: Är vi nöjda med vår plan? Vad ska uppdateras/förnyas? Vilka områden behöver vi arbeta mer med just nu? Vi utvärderar den en gång om året i vårt systematiska kvalitetsarbete. Den kan t ex delas ut till alla föräldrar innan ett föräldramöte och då finns det utrymme för diskussion. Det finns också möjlighet att tycka till i vår årliga enkät. För barnen blir det i den dagliga verksamheten t ex vid samling, måltider eller när det finns utrymme för samtal kring vad som är rätt och fel och om hur vi vill ha det här på vår förskola. Arbete med t ex Barns rättigheter och Barnkonventionen samt genom olika barnböcker som tar upp kompisskap, känslor mm.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Planen har utvärderats i förskolans systematiska kvalitetsarbete.

Delaktiga i utvärderingen av planen

Personal/ Barn/Föräldrar

Årets plan ska utvärderas senast

2026-06-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Vi kommer att arbeta med planen löpande under läsåret i förskolans systematiska kvalitetsarbete.

Föräldrarna kan uttrycka sina synpunkter i kommunens enkät på vårterminen. Samtal/intervjuer med barnen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Susanne Haagman

Främjande insatser

Område

Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål

All personal ska ha kompetens i genuspedagogik. All personal har fått fortbildning i jämställdhet. Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över verksamheten. Barnen ska kunna utveckla sina förmågor och intressen och välja material efter intresse utan att begränsas av stereotypa könsroller. Vi stärker barnens förmåga att värna sin kroppsliga identitet gentemot vuxna och andra barn.

Insats

Vi har sammanställt en handlingsplan för att motverka traditionella könsmönster och könsroller. Vi arbetar efter att följa den och de föräldrar som önskar får gärna ta del av den.

Vi ska vara intresserade och närvarande pedagoger som ständigt reflekterar över vårt förhållningssätt gentemot barnen.

Område

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål

Personalen ska reflektera över de normer och värderingar samhället har kring religion, trosuppfattning och etnisk tillhörighet och normkritiskt granska sitt eget arbete. Vi uppmärksammar flerspråkiga barn på ett positivt sätt genom att stödja utvecklingen av deras modersmål. Vi arbetar aktivt för att utveckla barnens förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar. Barnen ska känna en stolthet över sig själva och sin etniska tillhörighet. Vi tar reda på om det finns särskilda önskemål från varje enskild familj som är kopplat till religion, trosuppfattning eller etnisk tillhörighet.

Insats

Vi får allt fler barn med annat modersmål och vi kommer att fortsätta med att utveckla vårt arbete med deras modersmålsstöd. Vi har upprättat en handlingsplan för modersmålsstöd för att vi ska arbeta språkstödande. All personal har tagit del av Skolverkets allmänna råd kring Flera språk i förskolan. Vi samarbetar med föräldrarna för att få tips och en uppfattning om hur mycket barnet kan. Vi använder oss av digitala medel som Polyglutt för att kunna lyssna på sagor på olika språk. Ofta söker vi upp t ex

hälsningsfraser, räkneord, färgerna mm för att kunna stödja och uppmuntra barn med annat modersmål.

Vi har även upprättat en handlingsplan för att öka förståelsen för andra kulturer. Genom böcker, musik, rollspel, dockor, geografimaterial och att uppmärksamma FN-dagen och olika högtider vill vi arbeta för att barnen på ett naturligt sätt ska utveckla en förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar.

Område

Sexuell läggning

Mål

Vi välkomnar alla familjekonstellationer på vår förskola. Hos oss kan barnen utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om sexuell läggning.

Område

Funktionsnedsättning

Mål

I den mån vi har möjlighet anpassar vi vår verksamhet med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utformar den så att alla barn kan delta på sina villkor i de olika aktiviteterna. Vi tycker att kontakten med föräldrarna är viktig då det är de som känner barnet bäst och har kunskap som kan vara värdefull i arbetet med att skapa en bra miljö för barnet. Tillsammans med föräldrarna funderar vi också på i vilken omfattning de övriga barnen behöver information om barnets funktionsnedsättning.

Område

Ålder

Mål

Vi skapar förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av sin ålder. Vi vill främja varje barns individuella behov oavsett ålder.

Område

Kränkande behandling

Mål

Vi tränar barnens förmåga till empati och respekt för allas lika värde och ger redskap för att lösa konflikter. Vi låter barnen lära sig att hjälpa varandra. Vi samtalar med barnen om olika situationer som kan uppfattas som kränkande, hur de kan agera och vara en bra kompis och hur de kan hjälpa en kamrat som blir utsatt för kränkningar. Vi föregår med gott exempel och visar barnen hur man bör bete sig mot varandra. Vi talar aldrig illa om varandra, anställda, barn eller föräldrar.

Insats

Vi arbetar återkommande med våra kompisböcker och kompiskort tillsammans med kaninen och igelkotten. Barnen är delaktiga i samtal om hur vi ska vara med och mot varandra. Vi kommer också att fortsätta med olika samarbetslekar. Barnen är oftast väldigt hjälpsamma och detta vill bygga vidare på genom att de äldre kan få med de yngre i olika aktiviteter.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Personalen kartlägger förskolans inom- och utomhusmiljö genom att ställa sig frågorna: Var hamnar barnen lätt i konflikter? Får alla vara med och leka? Vem leker med vem? Har alla en kompis? På vilket sätt kan vi hjälpa och stödja dem? Vi har regelbundna samtal eller intervjuer med barnen, enskilt eller i grupp. Vi använder oss t ex av våra kompisböcker, kompiskort och böcker som berör barns rättigheter och barnkonventionen mm. Vi har löpande samtal med föräldrarna om dagliga händelser, utvecklingssamtal varje termin samt föräldramöten. En gång om året får de även besvara kommunens enkät.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Genom samtal, intervjuer, enkäter, möten och löpande information.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Diskussioner på personalmöten och studiedagar.

Resultat och analys

Finns dokumenterat i vårt Systematiska Kvalitetsarbete (SKA).

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål

Vårt mål är att säkra förskolan så att barnen kan känna sig trygga. Vi agerar direkt när det uppstår bråk i situationer där kränkningar förekommer. Små barn behöver vuxnas stöd för att reda ut situationer. Vi har nolltolerans för nedvärderande språkbruk. Vi tränar barnens förmåga till empati och respekt för allas lika värde. Vi stärker barnens förmåga att värna sin kroppsliga identitet gentemot vuxna och andra barn och stärker deras självkänedom.

Rutiner för akuta situationer

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Vuxna finns alltid i barnens närhet för att kunna stödja dem och förebygga eventuella bråk och konflikter, både inomhus och utomhus. Vi har alltid en daglig kontakt med föräldrarna om vårt arbete och barnen för att tillsammans med dem i tid kunna upptäcka om något barn blir utsatt. Var rak och reagera om någon kollega beter sig kränkande mot ett barn/barnen. Undvik dock diskussioner mellan vuxna i barnens närvaro. Ledningen ska alltid informeras.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Barn och föräldrar ska givetvis vända sig till den personal man känner förtroende för men förslagsvis till den som håller i barnets utvecklingssamtal. Huvudansvaret ligger dock hos Susanne, Annika, Christina. Förskolans tel.nr 040-469570 Förskolans mail info@montessoristugan.se

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Förskolan kommer skyndsamt att prata med de inblandade barnen genom att t ex ställa frågorna: Hur kände du? Hur tänkte du? Kunde du gjort på något annat sätt? Hur tror du att den andre kände sig? Nästa steg är att informera barnens föräldrar, om händelsen kräver det. Den personal som har varit med om händelsen är den som kontaktar föräldrar. Här ska även ledningen informeras. Alla berörda måste komma till tals så att eventuella stödinsatser kan genomföras för att motverka fortsatta kränkningar. Vid allvarliga fall av kränkningar måste vi även överväga om det finns anledning att göra en anmälan till socialtjänsten. Förskolans insatser dokumenteras alltid.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Förskolan kommer skyndsamt att ta den vuxne åt sidan eller kalla till samtal och fråga hur denne tänkt. Vi betraktar det som en mycket allvarlig händelse om ett barn blir kränkt av en vuxen. Det är Susanne och Annika som ansvarar för en utredning i fall av allvarliga eller återkommande kränkningar. I lagen om anställningsskydd (LAS) finns en rad arbetsrättsliga åtgärder såsom varning, omplacering, uppsägning och avsked, som kan vidtas. Den anställdes fackliga organisation kontaktas och stödsamtal kan erbjudas. Förskolans insatser dokumenteras alltid.

Rutiner för uppföljning

Den personal som utreder kränkning av barn-barn är den som ansvarar och bestämmer datum för uppföljning. Datum för uppföljning bestäms redan när man sätter in åtgärder. Informera ledningen efter uppföljning. Det är ledningen (Susanne och Annika) som utreder kränkning av vuxen-barn och är de som ansvarar för uppföljning. Datum för uppföljning bestäms redan när man sätter in åtgärder. Det kan bestämmas i samråd med facklig organisation eller ev. företagshälsovård om stödsamtal skett.

Rutiner för dokumentation

En enstaka händelse mellan barn-barn behöver inte dokumenteras men föräldrar kan ändå behöva informeras. Ofta dokumenterar vi även små händelser i vår dagbok för att uppdatera all personal. Vid upprepade kränkningar och återkommande samtal ska dokumentation påbörjas. Alla stödinsatser ska alltid dokumenteras. Vid händelser mellan vuxen-barn sker alltid en dokumentation.

Ansvarsförhållande

Den personal som utreder kränkning av barn-barn ska ansvara för att informera föräldrar, dokumentera alla åtgärder samt informera ledningen. Det är alltid Susanne och Annika som utreder kränkning av vuxen-barn. Susanne kontaktar Vellinge kommun vid allvarliga händelser.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet av pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande ”Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima”. Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: ”Det får vara någon måtta med tramset.” Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i ”riktiga kläder” eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger ”Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?” [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom ”Snubbelfot”. Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en ”äcklig” storebror. Eftersom en av de vuxna på

förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]

- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]